

Jaciment del Tossal d'Hirene

Puig-reig

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Tossal d'Hirene
Emplaçament Ctra. BV-4131 al km 9,5 camí direcció est i sud-est i seguir 1,5 km aprox.

Coordenades:

Latitud: 42.00328
Longitud: 1.86273
UTM Est (X): 405818
UTM Nord (Y): 4650766

Classificació

Número de fitxa 08175 - 306
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Ibèric Medieval
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Derruït
Protecció Inexistent
Observacions protecció: BIPCC 14
Número inventari CC.AA. 15302
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad.:08174A012000070000HF
Autoria de la fitxa Rosa Serra Rotés i Jordi Piñero
Data de registre de la fitxa: dc., 16/03/2011 - 01:00

Descripció

Restes superficials corresponents a un jaciment ibèric localitzades en un tossal enlairat poc més de 600 m d'alçada sobre el marge dret del riu Llobregat. Es tracta d'un promontori planer arrasat pel foc que serveix de partió entre els termes municipals de Puig-reig i Casserres. El nom del Tossal d'Irene té una clara relació amb la "Villa Erena" o "Villa Hirena" que apareix citada en les fonts documentals medievals de la zona. Però la prospecció arqueològica que es va realitzar entre els anys 1997-2001 va proporcionar evidències materials més antigues del que s'esperaven, concretament d'època ibèrica. Es poden diferenciar tres sectors. El més significatiu correspon a l'extrem sud del tossal on, al seu peu i a la vora del camí que el circumda, es trobaren abundants materials tot i tractar-se d'una plataforma rocallosa mig nua. La recent remoció de terres amb mitjans mecànics en el camí d'accés ha posat al descobert fragments ceràmics de dimensions considerables. La segona mostra es localitzà al camp situat a l'extrem occidental del tossal i és formada per una quinzena de fragments de cronologia medieval. La última mostra procedeix de la superfície superior del tossal, en què tan sols es documenten una desena de fragments antics.

En les tres mostres són gairebé exclusius els materials de tradició ibèrica, mentre que la fase final de l'assentament vindria marcada per algunes formes comunes i per fragments de ceràmica Campaniana i d'àmfora itàlica que ja el situen en el segle II aC.

Història

Entre els anys 1997-2001 s'han dut a terme al Berguedà un seguit de prospeccions arqueològiques integrades en un projecte d'investigació de la Universitat Autònoma de Barcelona anomenat "Evolució del Poblament a la plana central del Berguedà des de l'època Baiximperial romana fins l'Alta Edat Mitjana". Els directors foren Ramon Martí Castellí i Jordi Camprubí Sensada. Aquest projecte tenia per objectiu estudiar l'evolució del poblament durant la transició a l'Edat Mitjana en aquesta àrea geogràfica, mitjançant l'estudi de la documentació escrita d'època comtal, l'estudi de la toponímia i la prospecció com a eina per a localitzar potencials jaciments arqueològics.

Bibliografia

- AADD. (2011). Pla d'ordenació urbanística municipal. Catàleg del patrimoni arquitectònic, històric i artístic. Ajuntament de Puig-reig. Fitxa e.9
- CAMPRUBÍ, J.; MARTÍ, R. "La xarxa castral de la plana central del Berguedà. Primers resultats d'un projecte de prospecció arqueològica". A: I Simposium d'Arqueologia Medieval. Homenatge al professor M. Riu. Berga. 1998
- CAMPRUBÍ, J. "La funció dels Castra i la seva relació amb les parrochiae en el procés d'estructuració territorial berguedà". A: II Congrés Internacional d'Història dels Pirineus. Girona. 1998
- MARTÍ, R. "Palaus o almúnies fiscals a Catalunya i a al-Andalus". A: Les sociétés méridionales à l'âge féodal. Hommage à Pierre Bonnassie. Toulouse. 1999.
- MARTÍ, R. "Estrategias de conquista y ocupación islámica del nordeste peninsular. Dimensión arqueológica de la toponímia significativa". A: V Congreso de Arqueología Medieval Española. Valladolid. 2001, p.727-731.
- MARTÍ, R. "Palacios y guardas emirales en Cataluña". A: II Congreso de Castellología. Alcalá de la Selva, Terol. 2001
- MARTÍ, R.; SELMA, S. "Fortificaciones y toponímia Omeya en el este de al-Andalus". A: Mil anos de fortificações na Península Ibérica e no Magreb (500 - 1500). Simpósio internacional sobre castelos. Lisboa

